

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.576/2017/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. P. L. pártfogó ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. Vaskó László ügyvéd ügyintézése mellett a dr. Vaskó Ügyvédi Iroda (címe) ügyvéd által képviselt alperes neve (címe) alperessel szemben személyiségi jog megsértése miatt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 1.P.21.779/2016/18. számú ítélete ellen a felperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és az alperes által a Pf.3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja: az alperes megsértette az egyenlő bánásmód követelményét a felperessel szemben azzal, hogy 2015. július 15. napján 16 óra 25 perckor megakadályozta a felperes felszállását a **ny-i x-i** helyi járatú autóbuszra az **A** Hotelnél levő buszmegállóban. Az alperest a további jogsértéstől eltiltja. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 100 000 (százezer) Ft tőkét, valamint térítsen meg az államnak külön felhívásra 14 824 (tizennégyezer-nyolcszázhuszonnégyszázötven) Ft le nem rótt kereseti illetéket. Megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének a díját 41 %-ban az alperes köteles viselni, míg a fennmaradó részt az állam viseli; egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 3746 (háromezer-hétszáznegyvenhat) Ft másodfokú perköltséget. Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 19 765 (tizenkilencezer-hétszázhatvanöt) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének a fellebbezési eljárásban felmerült díját 41 %-ban az alperes köteles viselni, míg a fennmaradó részt az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

Ny-n az alperes biztosítja autóbusszal a közforgalmú menetrend szerinti helyi személyszállítási szolgáltatást. A kerekesszékek közlekedő mozgáskorlátozottak szállítására alkalmas alacsonypadlós autóbuszba úgy lehet kerekesszékekkel beszállni és kiszállni, hogy

az autóbusz vezető megdönti a járdaszíget felé az autóbuszt, a középső ajtónál kihajtja a rámpát, ami ha van, a járdaszíggel érintkezik, ha nincs, akkor meredekebb a lejtésszög.

A Megyei Kormányhivatalszámú határozata szerint a korábban is fogyatékosági támogatásban részesült felperes állapota súlyosbodott, súlyos mozgásszervi fogyatékosnak minősül, önálló életvitelre nem képes, önkiszolgálási képessége hiányzik.

A felperes kézi meghajtású kerekesszékekkel tud közlekedni, súlyos mozgásszervi fogyatékos személy, aki a Ny-hez tartozó Ny-Városi Református Egyházközség Idősek Otthona lakója 2014 decemberétől, előtte a város másik részén található otthonban élt.

Az otthonból a városba a **x-i** busszal lehet bejutni és visszajutni. A felperes heti rendszerességgel vagy akár hetente többszöri alkalommal utazik a **s-i** városrészből a helyi menetrend szerinti, különböző számú buszjáratokon más városrészekbe és vissza. A menetrend szerinti buszközlekedés igénybevétele során a felperes túlnyomórészt egyedül utazik, elvétele van olyan kísérője, aki vele együtt utazik, és hozzá tartozik.

A felperes az alacsonypadlós buszba a rámpán a kézi meghajtású kerekesszékekkel leggyakrabban képtelen önmagát feltolni, a felszálláshoz és a leszálláshoz is mások segítségére van szüksége. Őt az autóbusz vezetője vagy az utasok közül tolja fel valaki, és általában ugyanígy működik a leszállás is.

A felperes két időpontban, két különböző helyen nem tudott felszállni egyedül a helyi **x-i**, és **y-s** autóbuszra, így a megállóban maradt. Mindkét alkalommal volt az autóbusz vezetője. 2015. július 15. napján 16:25-kor szeretett volna a város központjába utazni, ezért az **A** Hotelnél levő buszmegállóban várakozott több utassal, köztük az otthon néhány dolgozójával is együtt kísérő, segítő nélkül. A megérkező autóbuszt a gépkocsivezető megdöntötte, a középső ajtónál a rámpát lehajtotta, a többi utas az első ajtón szállt fel. A buszvezető megkérdezte a felperest, hogy képes-e egyedül felszállni. A felperes a várakozáskor már megkért egy fiatal embert, aki felszállt a buszra, hogy segítsen. Az autóbusz vezetője megszólította az utast érdeklődve, hogy fog-e vigyázni a felperesre, a személyi biztonságát biztosítja-e. Az utas azt válaszolta, hogy nem ismerik egymást a felperessel. Ezt követően az utas nem segített, és a buszvezető sem tolta fel a kerekesszéket a buszra. A gépjárművezető és a felperes nem keveredett szóváltásba, azt mondta a felperes a gépjárművezetőnek, ha nem segít őt feltolni, akkor menjen tovább a busz.

2016. szeptember 11. napján 17:05 órakor a felperes a Ny. részét képező **B-n** az **Á** utcai, Sörfőzde előtti megállóban várakozott kísérő nélkül a **y-s** autóbuszra. Az autóbusz megérkezését követően az autóbuszvezető a buszt megdöntötte, a rámpát lehajtotta, de a felperes egyedül képtelen volt a kézi meghajtású kerekesszékekkel felhajtani a rámpán. Az autóbusz vezetője fizikailag nem segített neki, ezt közölte is a felperessel, aki azt mondta, ha nem segít, akkor menjen tovább, így az autóbusz elhajtott.

A felperes módosított keresetében kérte e két esetben az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének megállapítását, az alperes eltiltását a további jogsértéstől, és őt 500 000 Ft

sérelemdíj, valamint a pártfogó ügyvédi munkadíjban megtestesülő perköltség megfizetésére kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, valamint elévülési kifogást is előterjesztett.

Az elsőfokú bíróság a 18. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte őt, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 25 400 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének munkadíját és a le nem rótt 36 000 Ft kereseti illetéket az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint alaptalan volt az alperes elévülési kifogása. Az autóbuszos személyszállítási szolgáltatásnak a 181/2011/EU rendeletben nem szabályozott részletes feltételeire, az abban foglaltak alóli mentességekre, az autóbuszos személyszállítási szolgáltatási feltételekre, valamint a közúti személyszállítási üzletszabályzatra vonatkozó szabályokról 213/2012. (VII. 30.) Kormányrendelet 3. §-ának (2) bekezdése szerint a személyszállítási szerződésekből eredő igények egy év alatt évülnek el. Az alperes Nemzeti Közlekedési Hatóság által jóváhagyott üzletszabályzatának a helyi (városi) közlekedéssel kapcsolatos B. része III. fejezetének 1-3. pontjai alapján a személyszállítási szerződés a szolgáltató és az utas között - ha az utas utazási igazolvány nélkül jogosult a személyszállítási szolgáltatást igénybe venni - a járműre történő felszállással jön létre, és az az utazás befejezéséig hatályos. A felperes nem személyszállítási szerződésből eredő igényt érvényesített, továbbá egyik sérelmezett időpontban sem szállt fel a menetrend szerint közlekedő autóbuszra, így szerződés nem is jött létre.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 19. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján a bizonyítás körében az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásban a jogsérelmet szenvedő félnek elegendő valószínűsítienie, hogy őt hátrány érte, és a jogsértéskor rendelkezett a törvény 8. §-ában meghatározott valamely védett tulajdonsággal. Ennek valószínűsítése esetén a másik felet annak bizonyítása terheli, hogy a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem állnak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszonyban nem volt köteles megtartani.

A Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:43. §-ának c) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a személy hátrányos megkülönböztetése.

Ahhoz, hogy a hátrányokozás az Ebktv. tárgyi hatálya alá tartozzon, az Ebktv. 8. §-ában foglaltak alapján a törvényben tételesen felsorolt védett tulajdonság miatt, azzal okozati összefüggésben kell a sérelmet szenvedett félnek a hátrányos megkülönböztetést elszenvednie. Az Ebktv. 7. §-ának (1) bekezdés szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti a közvetlen hátrányos megkülönböztetés. Az egyenlő bánásmód követelményét az Ebktv. 7. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint nem sérti az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat, amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát másik alapvető jog érvényesülése érdekében elkerülhetetlen esetben korlátozza, illetőleg a b) pont szerint, amelynek az előzőek hatálya alá nem tartozó

esetekben tárgylagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal összefüggő ésszerű indoka van.

Az ésszerűségi teszt keretein belül az alperesi magatartás esetleg emberi méltóságot sértő jellegét kellett figyelembe venni, mivel az Alkotmánybíróság a 35/1994. (VI. 24.) AB határozatában úgy foglalt állást, hogy az a megkülönböztetés sérti az emberi méltóságot, amely önkényes, vagyis a tárgylagos mérlegelés szerint nincs indoka (Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.443/2012/4. szám).

A felperes a keresetlevélhez mellékelt, a Megyei Kormányhivatal súlyos mozgásszervi fogyatékoság miatt fogyatékosági támogatást megállapító határozatával, mely ugyan 2016. október 12. napján kelt, de visszautalt az ügyfél állapotrosszabbodására, kellőképpen valószínűsítette, hogy az Ebktv. 8. §-ának g) és h) pontjaiban írt védett tulajdonsággal a sérelmezett időpontokban is rendelkezett a súlyos mozgásszervi fogyatékosága és az ezzel összefüggő egészségi állapota miatt.

A lefolytatott bizonyítás adatai alapján az elsőfokú bíróság megállapította: a felperesnek kellett segítség ahhoz, hogy megdöntött busznál a lehajtott rámpán a kézi meghajtású kerekesszékekkel fel tudjon menni a busz utasterébe, azaz a felszálláshoz kísérőre lett volna szüksége. A buszvezető előkészítette a sérelmezett időpontokban a rámpát a felperes számára, de a felperes mégsem tudott elutazni, mert nem volt, aki feltolja a kerekesszékét.

Az Európai Parlament és Tanács 2011. február 16. napi, az autóbusszal közlekedő utasok jogairól és a 2006/2004/EK rendelet módosításáról szóló 181/2011/EU rendelete preambuluma (7) bekezdése tartalmazza, hogy az autóbusszal történő személyszállítási szolgáltatásoknak általánosságban az állampolgárok érdekeit kell szolgálniuk, és a fogyatékosággal élő és a fogyatékoság miatt csökkent mozgásképességű személyeknek a többi állampolgárhoz hasonló lehetőségeket kell biztosítani az autóbuszjáratok igénybevételehez. A fogyatékosággal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek a többi állampolgárral azonos jogokkal rendelkeznek a szabad mozgás és a megkülönböztetésmentesség tekintetében is. A (8) bekezdés követelménye, hogy a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezmény 9. cikkére figyelemmel, és annak érdekében, hogy a fogyatékosággal élő vagy csökkent mozgásképességű személyek a többi állampolgárhoz hasonló lehetőségekkel rendelkezzenek, autóbusszal történő utazásuk tekintetében meg kell határozni az utazás közben érvényes, megkülönböztetésmentességre és segítségnyújtásra vonatkozó szabályokat. El kell tehát vállalni e személyek szállítását, és a személyszállítást a fogyatékoságra vagy a csökkent mozgásképességre hivatkozva megtagadni csak biztonsági okokból, illetve a járművek vagy az infrastruktúra kialakítása következtében szabad. A munkavállalók védelmére vonatkozó jogszabályok keretén belül a fogyatékosággal élő és a csökkent mozgásképességű személyek számára (...) a járműveken biztosítani kell a segítségnyújtáshoz való jogot.

A fuvarozóknak - lehetőség szerint az európai szabványosítási rendszerre támaszkodva - meg kell határozniuk a hozzáférési feltételeket. Az I. fejezet 1. cikkének c) pontja szerint ez a rendelet megállapítja az autóbusszal való közlekedés szabályait a fogyatékosággal élő vagy csökkent mozgásképességű személyeket megillető megkülönböztetésmentesség és

kötelező segítségnyújtás tekintetében is. A 3. cikkben található fogalommeghatározások j) pontja alapján „fogyatékossgal élő személy” vagy „csökkent mozgásképeségű személy” bármely személy, akinek mozgásképesége a közlekedés során bármilyen fizikai (érzék vagy mozgásszervi, állandó vagy időleges) fogyatékossg, (...) és akinek a helyzete kellő figyelmet igényel, és szükségessé teszi az összes utas rendelkezésére álló szolgáltatás hozzáigazítását az érintett személy egyéni igényeihez. A k) pont értelmében „hozzáférési feltételek” az autóbuszok és/vagy a kijelölt autóbusz-állomások akadálymentesítésére vonatkozó releváns szabványok, iránymutatás és tájékoztatás, beleértve a fogyatékossgal élő és a csökkent mozgásképeségű személyeket segítő eszközöket.

A rendelet hatályával kapcsolatos 2. cikk (1) bekezdése szerint ezt a rendeletet a menetrend szerinti járatokkal utazó, meghatározott utascsoportokba nem sorolt utasokra kell alkalmazni, amennyiben az utas felszállási helye vagy a célállomás valamely tagállam területén található, és amennyiben a járat menetrend szerint legalább 250 km távolságot tesz meg. A további bekezdések pedig meghatározzák, hogy az (1) bekezdésben említett járatokra vonatkozóan, amennyiben a járat menetrend szerint 250 km-nél rövidebb távolságot tesz meg, a rendelet több - a felperes által hivatkozott - cikkét nem kell alkalmazni, vagy csak későbbi években kell alkalmazni, és a meghatározott rendelkezések kivételével a tagállamok - átlátható és megkülönböztetésmentes alapon - mentesíthetik legfeljebb négy éves és egy alkalommal meghosszabbítható időtartamra e rendelet alkalmazása alól a menetrend szerinti belföldi járatokat.

Az autóbuszos személyszállítási szolgáltatásnak a 181/2011/EU rendeletben nem szabályozott részletes feltételeire, az abban foglaltak alóli mentességekre, az autóbuszos személyszállítási szolgáltatási feltételekre, valamint a közúti személyszállítási üzletszabályzatra vonatkozó szabályokról szóló 213/2012. (VII. 30.) Korm. rendelet - perbeli időpontokban hatályos - 5. §-ának (4) bekezdése szerint a magatehetetlen vagy a szolgáltatás igénybevételére kísérő nélkül nem képes személy a személyszállítási szolgáltatás igénybevételére kísérő nélkül nem jogosult. A kísérővel utazó utasok járműben való elhelyezéséről, valamint folyamatos felügyeletéről a kísérő köteles gondoskodni. A jogszabályhely (7) bekezdésének i) pontja alapján a szolgáltató a személyszállítást megtagadhatja, illetve az utast a személyszállításból kizárhatja, ha az utas a szolgáltató üzletszabályzatában foglalt utazási feltételeket nem tartja meg.

A rendelet 5. §-ának (6) bekezdése értelmében a (4) bekezdésben említett, az utazást kizáró, illetve a kísérő jelenlétét szükségessé tevő okok fennállását és a kísérő alkalmasságát a jármű személyzete nem vizsgálja, míg a 19. §-ának (1) bekezdése szerint a szolgáltató felelős, amennyiben az utas a járművön való tartózkodása közben vagy a be-, illetve kiszállása alkalmával a személyszállítással összefüggésben történt esemény következtében meghal, megsérül, testi vagy szellemi épségében egyéb károsodást (a továbbiakban együtt: károsodás) szenved. A rendelet 19. §-ának (2) bekezdése azt tartalmazza, hogy ha az utas az 5. § (4)-(5) bekezdéseiben meghatározott okok valamelyikének fennállása esetén vagy alkalmatlan kísérővel a járműre mégis felszáll, az abból következően elszenvedett, valamint a harmadik személynek vagy a szolgáltatónak okozott károkat maga, illetve törvényes képviselője viseli.

Az alperes üzletszabályzatának fogalomtárában az utazás megtagadása az az eset, amikor a szolgáltató az utast nem engedi felszállni a menetrend szerinti autóbuszjáratot végző autóbuszra (14.oldal). A kísérő pedig az az egy vagy több személy, aki a kísérttel együtt, ugyanazon autóbuszjáraton, ugyanazon felszállóhelytől, ugyanazon célállomásig és a kísért személlyel azonos viszonylatban utazik, abból a célból, hogy a kísért személynek a le-és felszállásnál, valamint az utazás tartama alatt az autóbuszjáraton az egészségi állapotából következően szükségessé váló felügyeletet és segítséget biztosítsa (11. oldal). Az üzletszabályzat V. fejezetének 2. pontja a jogszabállyal egyezően tartalmazza, hogy kísérő nélkül nem jogosult az utazásra a magatehetetlen vagy az utazásra kísérő nélkül nem képes személy. A 8/i) pont szerint a szolgáltató az utazást megtagadhatja, az utast az utazásból kizárhatja, ha az utas az utazási feltételeket nem tartja meg.

Az üzletszabályzat fel- és leszállás, helyfoglalás című VII. fejezetének 6. pontja az autóbuszvezető kötelezettségeként írja elő, hogy a kerekesszéket és benne az utast a visszatartó rendszerrel rögzítenie kell. A VII. fejezet 4. pont- a Korm. rendelet 7. §-ának (1) bekezdésével egyezően - tartalmazza, hogy az elszállítási sorrendtől eltérően elsőbbséget élveznek a kerekesszékekkel közlekedő fogyatékkal élő és csökkent mozgásképességű utazók azokon az autóbuszokon, amelyek rendelkeznek az ilyen utasok számára a fel- és leszállást megkönnyítő, illetve ezen eszközöket rögzítő berendezéssel.

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti marasztaláshoz elengedhetetlen a védett tulajdonság és az állított hátrány közötti okozati összefüggés (EBH2010.2272.).

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint hiányzik az oksági kapcsolat a felperes fogyatékosága (mozgáskorlátozottsága) és aközött, hogy a sérelmezett időpontokban nem tudott felszállni a menetrend szerinti járatra. Nem azért nem tudott felszállni ugyanis az autóbuszra, mert kerekesszékes, mozgáskorlátozott mivolta miatt nem engedte őt a buszvezető felszállni, hanem mert nem voltak meg a felszálláshoz azok a feltételek, amelyeket a felperesnek magának kellett volna biztosítani.

Az alperes menetrend szerinti járatát a sérelmezett időpontokban vezető autóbuszvezető nem tanúsított a felperes személyiségi jogát sértő magatartást, nem alkalmazott hátrányos megkülönböztetést a felperessel szemben a törvényben védett tulajdonsága miatt, mivel a felperesre is vonatkozik a jogszabály és az üzletszabályzat felperes speciális helyzetére vonatkozó rendelkezései.

Nem volt jogellenes és személyiségi jogot sértő az sem, hogy a 2015. július 15. napján a járat vezetője megkérdezte az utastól, aki csak alkalmi segítséget tudott volna nyújtani a felperesnek a buszra feljutáshoz, hogy együtt utazik-e a felperessel és fog-e rá vigyázni, amire az utas azt felelte, hogy nem együtt utaznak, és nem ismeri az illetőt, majd ezek után az utas saját elhatározásából nem nyújtott fizikai segítséget a felszálláshoz. A felszállási feltételek jogszabályban, szabályzatban megkövetelt tényleges hiánya miatt ez nem értékelhető a buszvezető részéről olyan aktív vagy burkolt intézkedésnek, amelyben az akarata kifejezetten arra irányult volna, hogy a felperes a mozgásszervi fogyatékosága, kerekesszékekhez kötöttsége miatt kedvezőtlenebb elbánásban részesüljön, hátrányba kerüljön más, vele összehasonlítható helyzetben lévő személyhez képest. Amennyiben

bármelyik utas segített volna a felperesnek, a buszvezető nem akadályozta volna meg a feljutást, ám ilyet a felperes sem állított. Nem mérlegelte a buszvezető sem a felperes állapotát, sem a kísérő kíséretre alkalmasságát.

A személyiségi jogok általános védelme keretében a Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése a jogvédelmet a törvény és mások jogainak korlátai között biztosítja.

A jogszabályi rendelkezések, az azok alapján készült üzletszabályzat és az autóbuszvezetők munkaköri leírása nem tartalmazzák, hogy az autóbuszvezetőnek kötelessége lenne a mozgásukban korlátozott, kerekesszékekkel közlekedő utasok felszállásához szükséges technikai feltételek - a busz megdöntése, a rámpa kihajtása - biztosításán túl fizikai segítséget is nyújtani a felszálláshoz, és feltolni a kerekesszéket a buszra.

Az elsőfokú bíróság a leírtak miatt a keresetet elutasította, és a pereszes felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes perkölségének a megfizetésére. A felperes pártfogó ügyvédjének díjáról a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett, míg a felperes személyes illetékmentességére tekintettel a kereseti illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, és a keresetének történő helyt adást, vagylagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését kérte az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítása mellett. Hivatkozása szerint a Ptk. vélelmet állít fel arra nézve, hogy mások személyiségi jogainak bármilyen megsértése vagy korlátozása jogellenes cselekmény, amelynek ellenkezőjét a sértő félnek kell bizonyítania. Az emberi méltóságot sértik az olyan magatartások, amelyek megkérdőjelezik a jogosult emberi mivoltát, illetve elmulasztják, megtagadják azt a minimális és kötelező tiszteletet, amely az embert pusztán emberi minősége alapján megilleti. Álláspontja szerint az alperes egyik alkalmazottja révén megsértette a felperes személyiségi jogát azzal, hogy őt otthagya a buszmegállóban, és nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a kerekesszékes felperes igénybe vegye a közösségi közlekedést. Sőt, a segítséget nyújtani akaró utasokat elriasztotta a segítségnyújtástól azzal, hogy azt mondta, akkor az egész útvonalon kísérőként kellett részt vennie a kerekesszékes utas mellett. A felperes nem magatehetetlen, csak mozgáskorlátozott. Több esetben is utazott kísérő nélkül, több esetben saját magát tolta fel a buszra. Csak ha a járdaszegély úgy van kialakítva, hogy a rámpa túl meredeken áll, akkor van segítségre szüksége a felszálláshoz. Az alperes munkavállalójának magatartása a kihallgatott tanúkban felháborodást keltett, míg a felperesben szégyenérzetet és dühöt váltott ki.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte annak a felperes fellebbezésével támadott részében. Újra hivatkozott arra, hogy a felperes egészségi állapota miatt a tömegközlekedést kísérő nélkül nem képes igénybe venni, ezért a vonatkozó jogszabály értelmében a személyszállítási szolgáltatás igénybevételére kísérő nélkül nem jogosult. A felperes a kísérő feladatát az autóbuszvezetőkkel akarta elvégeztetni. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnek kísérőt kellett volna igénybe vennie az utazásai során, azonban ő kísérő nélkül kívánt utazni, ezért nem tudta igénybe venni az alperes által nyújtott tömegközlekedési szolgáltatást. A

felperes a másodlagos fellebbezési kérelmének indokát nem is jelölte meg. Az alperes a fellebbezési ellenkérelmével együtt csatlakozó fellebbezést is előterjesztett, amelyben a felperes által a részére fizetendő perköltség összegét 63 500 Ft-ra kérte felemelni. A perben három tárgyalás megtartására került sor, amely alkalmanként három megkezdett órát jelentett, így azokra 45 000 Ft ügyvédi munkadíj illeti meg az alperest, míg a tárgyaláson kívül végzett tevékenységre további egy óra felszámítása indokolt. Ez összesen 50 000 Ft nettó ügyvédi munkadíjat jelent, amely általános forgalmi adóval növelten 63 500 Ft.

Az ítélet tábla a fellebbezést részben alaposnak, a csatlakozó fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, ám, abból részben helytelen következtetésre jutott.

A perbeli jogvitára - lévén helyi közösségi közlekedésről szó - a 181/2011/EU rendelet hatálya nem terjedt ki, így arra a közúti személyszállítási üzletszabályzatra vonatkozó szabályokról 213/2012. (VII. 30.) Kormányrendelet (R.) szabályait kellett alkalmazni.

A R. 5. §-ának (4) bekezdése értelmében a magatehetetlen vagy a szolgáltatás igénybevételére kísérő nélkül nem képes személy, valamint a hat éven aluli gyermek a személyszállítási szolgáltatás igénybevételére kísérő nélkül nem jogosult. Hat éven aluli gyermekek csoportos szállítása esetében minden tíz gyermekre legalább egy kísérőnek kell jutnia. A kísérővel utazó utasok járműben való elhelyezéséről, valamint folyamatos felügyeletéről a kísérő köteles gondoskodni.

A perben rendelkezésre álló adatok alapján a felperes kísérő nélkül is képes az alperes szolgáltatásának igénybevételére, mindössze a felszállás és a leszállás alkalmával van szüksége segítségre akkor, ha az autóbuzsmegálló kialakítása miatt a rámpa dőlésszöge meredek, és ezért azon önállóan a kerekesszéket nem tudja áthajtani.

Az alperes kötelezettsége hátrányos megkülönböztetés nélkül biztosítani a hozzáférést az általa nyújtott szolgáltatáshoz. Kötelessége a mozgáskorlátozottak fel- és leszállását lehetővé tévő technikai feltételek biztosítása, azonban kísérőt nem kell biztosítani. A kísérőről szükség esetén az arra rászoruló köteles gondoskodni, akinek a megfelelőségét az alperes nem vizsgálhatja.

A 2015. július 15. napján 16 óra 25 perckor történt esetben a felperes rendelkezett a felszállást segítő kísérővel. Az alperes alkalmazottja azzal, hogy a felperes által igénybe venni kívánt kísérő megfelelőségét vizsgálta, őt eltántorította a segítségnyújtástól, s ezáltal megfosztotta a felperest közösségi közlekedési szolgáltatás igénybevételének lehetőségétől.

A 2016. szeptember 11. napján 17 óra 5 perckor történt esetre vonatkozóan a felperes ellentétes tényeloadást tett (a 8. sorszám alatti jegyzőkönyv tanúsága szerint a sofőr a rámpát lehajtotta, ám a buszt nem döntötte meg, míg a 10. sorszám alatti jegyzőkönyvbe

foglalt nyilatkozata szerint a sofőr még a rámpát sem eresztette le), ám ezeket az előadásokat Sz. A. tanúvallomásával összevetve megállapítható, hogy az alperes a felszálláshoz szükséges technikai feltételeket megteremtette.

A felperes ekkor a felszállást segítő kíséreléssel nem rendelkezett, önállóan pedig képtelen volt a felszállásra. A sofőr a technikai feltételek biztosításán túl a felszálláshoz segítséget nem nyújtott, ami etikailag ugyan kifogásolható, azonban nem volt jogsértő magatartás a részéről, ilyen irányú kötelezettség ugyanis nem terhelte őt.

A Ptk. 2:42. §-ának (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, a személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 2:43. §-ának c) pontja alapján a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a személy hátrányos megkülönböztetése.

A Ptk. 2:51. §-a (1) bekezdésének a) és b) pontjai értelmében akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján - az elévülési időn belül - az eset körülményeihez képest követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltávolítását a további jogsértéstől.

A fentiek miatt az ítéletábra megállapította, hogy az alperes megsértette az egyenlő bánásmód követelményét a felperessel szemben azzal, hogy 2015. július 15. napján 16 óra 25 perckor megakadályozta a felperes felszállását a **ny-i x-i** helyi járatú autóbuszra az **A** Hotelnél levő buszmegállóban, ezért őt a további jogsértéstől eltiltotta. A 2016. szeptember 11. napján 17 óra 5 perckor történt eset vonatkozásában az előbb írtak szerint - s miként azt az elsőfokú bíróság is kifejtette - nem történt jogsértés.

A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A törvényhely (2) bekezdése szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkezése bizonyítása nem szükséges; a (3) bekezdése pedig kimondja: a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására - tekintettel, egy összegben határozza meg.

A megállapított személyiségi jogsértésnek a felperesre gyakorolt hatása, azaz az adott jogsértéssel a felperes oldalán bekövetkezett immateriális hátrányt csekély súlyú és terjedelmű, átmeneti jellegű (nem járt maradandó hátránnyal) volt, és éppen hogy elérte a vagyoni, pénzbeni kompenzálást megalapozó mértéket. A megállapítható hátrány ugyanis

egyrészt a jogsértést megvalósító szituációnál a felperesnél kialakult időleges, átmeneti jellegű megszállásérzésben és az ebből eredő - akár köztudomású tényként is megállapítható - emocionális hátrányból állt, másrészt pedig a jogsértés következtében felmerült szintén átmeneti jellegű azon többlettevékenységi szükségességben, a felperes az adott autóbuszjáratral nem tudott eljutni úticéljához. Az alperes oldalán a jogsértés ismétlődő jellege - bizonyítottság hiányában - nem volt megállapítható. Ezen körülményeket értékelve - így figyelemmel a jogsértés jellegére, valamint annak a sértettre gyakorolt hatására - az ítélet a sérelemdíj mértékét 100 000 Ft összegben határozta meg, ami szükséges és egyben elegendő a sérelemdíjnak részben az elégtétel adását szolgáló és kompenzáló, részben pedig a magánjogi büntetés funkciójának a biztosítására. Az ítélet a sérelemdíj iránti követelést ezt meghaladó részben elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést pedig helybenhagyta.

A megváltoztatott döntés következtében a felperes pernyertessége 41 %-os lett (a két peresített esetből az egyikben pernyertes, míg a másikban pereszes lett az objektív szankciók tekintetében, míg a szubjektív szankció vonatkozásában a pernyertessége 20 %-os). Az alperes 59 %-os pernyertességével teljesen arányos a részére megítélt perköltség összege (amelynek megfizetésére vonatkozó kötelezettség immár a Pp. 81. §-ának (1) bekezdésén alapul), így a csatlakozó fellebbezésnek az ítélet a nem adott helyt. Az alperes a részleges pereszesessége okán köteles a per tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja - miatt le nem rótt kereseti illetéknek a pereszesességéhez igazodó részét az államnak külön felhívásra megtéríteni az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, s a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján, míg a fennmaradó rész ez utóbbi jogszabályhely 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam terhén marad. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről az ítélet a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint rendelkezett, azt a pereszesességéhez igazodó arányban az alperes, míg a fennmaradó részben az állam viseli a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-a értelmében.

A leírtak miatt az ítélet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet részben, s a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig azt helybenhagyta.

A felperes pernyertessége a fellebbezési eljárásban is 41 %-os lett. Az alperes 59 %-os pernyertességére tekintettel az ítélet a felperest kötelezte a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján perköltség fizetésére, aminek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdéseire, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. Az alperes a részleges pereszesessége okán köteles a per tárgyi illeték-feljegyzési jogos volta -Itv. 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja - miatt le nem rótt fellebbezési eljárási illetéknek a pereszesességéhez igazodó részét az államnak külön felhívásra megtéríteni az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, s a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján, míg a

fennmaradó rész ez utóbbi jogszabályhely 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján az állam terhén marad. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd fellebbezési eljárásban felmerült díjának viseléséről az ítélőtábla a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint rendelkezett, azt a pervesztességéhez igazodó arányban az alperes, míg a fennmaradó részben az állam viseli a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-a értelmében.

Debrecen, 2017. november 17.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, Dr. Tóth Endre Tamás sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő